

Kancelária Národnej rady Slovenskej republiky
Odbor Parlamentný inštitút

Edícia: Porovnávacie analýzy
31/2022

Zamestnávanie profesionálnych športovcov a športových odborníkov vo vybraných štátoch Európy

Vypracovala: PhDr. Natália Petranská Rolková, PhD.,
odbor Parlamentný inštitút

Bratislava
december 2022

Anotácia:

Analýza sa zameriava na pracovnoprávne postavenie profesionálnych športovcov a športových odborníkov. Pokúša sa zodpovedať na otázky, ako je legislatívne upravené, najmä či daný štát disponuje špecifickými právnymi predpismi v tejto oblasti, alebo sa riadi všeobecnými. Všíma si tiež, aké typy pracovných zmlúv sa s príslušnými osobami uzatvárajú.

Kľúčové slová:

šport, športovec, športový odborník, zákon o športe, pracovnoprávna legislatíva, pracovná zmluva, SZČO

Postavenie Odboru Parlamentný inštitút definuje § 144 zákona NR SR č. 350/1996 Z. z. o rokovacom poriadku Národnej rady Slovenskej republiky, podľa ktorého Parlamentný inštitút plní informačné, vzdelávacie a dokumentačné úlohy súvisiace s činnosťou NR SR a jej poslancov. Súčasťou odboru je aj Oddelenie Parlamentná knižnica a Oddelenie Parlamentný archív.

V rámci informačnej činnosti Odbor Parlamentný inštitút vydáva spravidla tieto informačno-analytické materiály:

V oblasti vzdelávania Odbor Parlamentný inštitút zastrešuje úvodné inštruktážne semináre najmä pre novozvolených poslancov, účasť Kancelárie NR SR na parlamentnej rozvojovej spolupráci určenej pre zahraničné parlamenty, stážový program pre študentov vysokých škôl, ako aj ďalšiu vzdelávaciu, prednáškovú a publikačnú činnosť.

Materiál slúži najmä pre poslancov Národnej rady Slovenskej republiky a zamestnancov Kancelárie NR SR a nemôže v plnej miere nahrádzať právne alebo iné odborné poradenstvo v danej oblasti. Údaje použité v materiáli sú aktuálne k dátumu jeho zverejnenia. Zverejňovanie materiálu je možné iba so súhlasom odboru Parlamentný inštitút a autorov.

Materiál neprešiel jazykovou úpravou.

Všetky iniciatívne materiály PI nájdete na: <https://www.nrsr.sk/web/?sid=nrsr/kancelaria/pi/oa/materialy/pm>

Zamestnávanie profesionálnych športovcov a športových odborníkov

Anotácia

Komparatívna analýza sa zameriava na pracovnoprávne postavenie profesionálnych športovcov a športových odborníkov vo vybraných európskych štátoch. Pokúša sa zodpovedať na otázku, ako je legislatívne upravené pracovnoprávne postavenie športovcov a športových odborníkov, predovšetkým či daný štát disponuje špecifickými právnymi predpismi v tejto oblasti, alebo sa riadi všeobecnými, najmä Zákonníkmi práce. Všíma si tiež, aké typy pracovných zmlúv sa s príslušnými osobami uzatvárajú.

Kľúčové slová

šport, športovec, športový odborník, zákon o športe, pracovnoprávna legislatíva, pracovná zmluva, SZČO

Employment status of professional athletes and sports professionals

Annotation

The comparative analysis focuses on the employment status of professional athletes and sports professionals in selected European states. It attempts to answer questions such as how the law regulates employment status of athletes and sports professionals, whether the state has specific legislation in this area or it is governed by general one, especially by the Labor Code. It also notes what types of employment contracts are concluded with the persons concerned.

Key words

sport, athlete, sports expert, sports act, labour legislation, employment contract, self-employed person

Obsah

1	Úvod	5
2	Situácia v Slovenskej republike.....	6
3	Prehľad zákonných úprav v oblasti zamestnávania športovcov v Európe	7
	3.1 Štáty, ktoré majú samostatný zákon o športe	7
	3.2 Štáty so všeobecnou pracovnoprávnou legislatívou	10
4	Záver.....	16
5	Príloha.....	18
6	Zdroje.....	20

1 Úvod

Cieľom komparatívnej analýzy je priniesť prehľad toho, ako je upravené pracovnoprávne postavenie profesionálnych športovcov a športových odborníkov v siedmich vybraných členských štátoch EÚ, konkrétne v Dánsku, vo Fínsku, v Maďarsku, Nórsku, Nemecku, Rakúsku a Slovinsku.

So základnou formuláciou témy sme sa obrátili na *Národnú kanceláriu Eurydice na Slovensku*, ktorá je súčasťou korešpondenčnej siete odborníkov na oblasť školstva európskych štátov. Prostredníctvom portálu CIRCABC¹ položila svojim partnerom otázky sformulované na základe zadania:

1. Ako je upravené pracovnoprávne postavenie športovcov a športových odborníkov? Existuje v tomto smere špeciálna legislatíva, alebo sa oblasť riadi všeobecnými predpismi v pracovnoprávnej oblasti?
2. Aké typy pracovných zmlúv existujú pre športovcov a športových odborníkov? (napr. zamestnanecké, zmluvy so SZČO, obchodné). Kto ich uzatvára?

Využili sme aj dáta z internej databázy výmeny informácií *Európskeho centra pre parlamentný výskum a dokumentáciu* (ECPRD). Išlo o staršie požiadavky č. 296 Profesionálni športovci – zamestnávanie (Professional Sport Players – Employment System; august 2004) a č. 2222 Štátna podpora vrcholových športovcov (State support for top-level sport athletes; február 2013).² Tie nám pomohli najmä pri vyhľadávaní legislatívy a v základnej orientácii. Keďže sú však už staršieho dáta, museli sme ich ďalej overovať a aktualizovať. Vychádzali sme pritom z primárnych zdrojov – konkrétnych zákonov jednotlivých štátov, ktoré sme sa usilovali čerpať z overených webových sídiel (parlament, vláda, ministerstvá, zbierky zákonov a podobne).

Kvalitným aktuálnym sekundárnym zdrojom sa ukázala byť právnická príručka [The Sports Law Review](#) (ostatná 7. edícia zo septembra 2021), kde sme našli túto tému spracovanú pre štyri požadované štáty (Fínsko, Nemecko, Maďarsko, Rakúsko), pričom analyzované sú tu aj viaceré ďalšie európske a mimoeurópske štáty. Nápomocné boli aj jej predchádzajúce vydania.

¹ CIRCABC. Dostupné na internete: <https://circabc.europa.eu/ui/welcome>. Ide o portál, ktorý ponúka jednoduchý spôsob zdieľania informácií v Európskej komisii prostredníctvom tisícov používateľov a záujmových skupín. Verejne nie je skupina korešpondentov Eurydice prístupná, odpovede nám poskytla národná koordinátorka.

² Európske centrum pre parlamentný výskum a dokumentáciu (ECPRD; dostupné po prihlásení): <https://ecprd.secure.europarl.europa.eu/ecprd/private/request-details/296>
<https://ecprd.secure.europarl.europa.eu/ecprd/private/request-details/156855>

2 Situácia v Slovenskej republike

Profesionálny **športovec** vykonáva šport na základe *zmluvy o profesionálnom vykonávaní športu* (iný pracovnoprávny vzťah; závislá práca) alebo ako samostatne zárobkovo činná osoba (so zmluvou so športovou organizáciou alebo bez zmluvy), prípadne v rezortnom športovom stredisku na základe pracovnoprávneho vzťahu (resp. obdobného vzťahu).

Športový **odborník** vykonáva činnosť ako podnikanie, na základe *zmluvy o výkone činnosti športového odborníka*, pracovnoprávneho (obdobného) vzťahu, ako dobrovoľník, alebo bez zmluvy.

Základný právny rámec je daný *zákonom č. 311/2001 Z. z. Zákonník práce v znení neskorších predpisov*:

PRVÁ ČASŤ

VŠEOBECNÉ USTANOVENIA

Pôsobnosť Zákonníka práce

§ 2 (3)

Na právne vzťahy profesionálnych športovcov pri výkone športu na základe zmluvy o profesionálnom vykonávaní športu a na právne vzťahy športových odborníkov pri výkone činnosti na základe zmluvy o výkone činnosti športového odborníka sa vzťahuje tento zákon, len ak to ustanovuje osobitný predpis.

Podrobnosti sú dané *zákonom č. 440/2015 Z. z. o športe a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov*:

DRUHÁ ČASŤ

OSOBY V ŠPORTE

PRVÁ HLAVA

ŠPORTOVEC A ŠPORTOVÝ ODBORNÍK

Športovec

§ 4

- (1) Športovec vykonáva šport ako profesionálny športovec, amatérsky športovec alebo ako neorganizovaný športovec.
- (2) Profesionálny športovec a amatérsky športovec vykonáva šport v športovej organizácii, za ktorú je registrovaný v zdrojovej evidencii.
- (3) Profesionálny športovec vykonáva šport
 - a) na základe zmluvy o profesionálnom vykonávaní športu alebo inej zmluvy, ak vykonáva šport pre športovú organizáciu ako samostatne zárobkovo činná osoba podľa písmena c),
 - b) na základe pracovnoprávneho vzťahu alebo obdobného pracovného vzťahu podľa osobitného predpisu⁴⁾ v rezortnom športovom stredisku alebo
 - c) ako samostatne zárobkovo činná osoba.

Viac z daného zákona k tejto téme pozri v **prílohe**.

3 Prehľad zákonných úprav v oblasti zamestnávania športovcov v Európe

3.1 Štáty, ktoré majú samostatný zákon o športe

Maďarsko

Zákon [I/2004 o športe](#)³ stanovuje niektoré podrobnosti, ktoré platia v prípade dohôd o pracovnej činnosti profesionálnych športovcov. Profesionálni športovci môžu uzatvárať **pracovné zmluvy s profesionálnymi klubmi** len vtedy, ak vnútorný predpis príslušného športového zväzu neustanovuje inak.

Pracovné zmluvy sú platné len vtedy, ak upravia rozsah práce a odmenu za ňu, druh práce, čas práce a odpočinku a poskytovanie dovolenky za kalendárny rok. Zákon o športe obsahuje ďalšie náležitosti (napr. zmluvy možno uzatvárať len **na dobu určitú**, skúšobná doba nie je prípustná, iné zmluvy môžu profesionálni športovci uzatvárať len s predchádzajúcim súhlasom klubu). Akékoľvek ďalšie dohody uzatvorené so športovcami, popri dohodách o pracovnej činnosti, ktoré ich odmeňujú za ich športovú činnosť, sú neplatné. Z hľadiska ochrany mzdy platia všeobecné ustanovenia Zákonníka práce.⁴

Zákon o športe

Ustanovenia týkajúce sa profesionálnych športovcov

§ 8

(1) Profesionálny športovec vykonáva svoju športovú činnosť na základe pracovnej zmluvy alebo dohody o vykonaní práce uzatvorenej so športovou organizáciou (sportszervezettel kötött munkaszereződés vagy megbízasi szerződés alapján fejtí ki sporttevékenységét) za predpokladu, že odmena sa vypláca ako mzda podľa zákona o účtovníctve.

(2) Na zamestnávanie profesionálneho športovca v súvislosti so športovou činnosťou sa vzťahuje Zákonník práce s týmito výnimkami:

- a) pracovný pomer možno uzavrieť len na dobu určitú,
- b) nemožno uložiť skúšobnú dobu,
- c) -
- d) profesionálny športovec môže byť pravidelne zamestnaný počas štátnych sviatkov...

...

(5) Nehoda profesionálneho športovca pri výkone športovej činnosti v súvislosti s pracovnoprávnym vzťahom alebo zmluvným vzťahom sa považuje za pracovný úraz. Zamestnávateľ alebo sponzor je povinný uzavrieť životné a športové úrazové poistenie v prospech profesionálneho športovca.

³ Pôvodné znenie zákona bez novelizácií v angličtine pozri: <http://www.aikido-szakszovetseg.hu/doc/lawonsport.pdf>

⁴ Viac v právnickej príručke *Sports Law Review* vo viacerých vydaniach. Online dostupná napr. tu: <https://www.nkf.ch/app/uploads/2022/10/Sports-Law-Review-Edition-4.pdf>, 2019.

Slovinsko

V Slovinsku existuje samostatný [zákon o športe](#)⁵ z roku 2017. Z hľadiska témy je relevantná najmä Kapitola VIII Práca v športe, najmä jej časti 2 Špecifiká práce v športe a 3 Zamestnávanie vrcholových športovcov a odborných pracovníkov vo verejnom sektore, obzvlášť § 46 – 64.

2. Špecifiká práce v športe

čl. 59 (Zamestnanie športovcov a odborných pracovníkov v športe)

- (1) Pracovnoprávne vzťahy športovcov a odborníkov v športe podliehajú zákonu upravujúcemu pracovnoprávne vzťahy.
- (2) V prípade uzatvorenia pracovnej zmluvy so športovcom alebo profesionálom, ako je uvedené v čl. 2 ods. 46 zákona, môžu zmluvné strany v pracovnej zmluve ustanoviť odlišné ustanovenia, t. j. bez ohľadu na obmedzenia stanovené zákonom o pracovnoprávných vzťahoch, pokiaľ ide o:
 1. podmienky a obmedzenia pracovnoprávneho vzťahu na dobu určitú;
 2. pracovný čas;
 3. poskytovanie prestávok a doby odpočinku;
 4. odmenu za prácu;
 5. disciplinárnu zodpovednosť;
 6. ukončenie pracovnej zmluvy.

čl. 62 (Samostatný výkon práce v športe)

- (1) Samostatnú prácu v športe môžu vykonávať súkromní športoví pracovníci a profesionálni športovci.
- (2) Súkromní športoví pracovníci môžu vykonávať prácu v športe za predpokladu, že majú primerané vzdelanie alebo odbornú kvalifikáciu v súlade s článkami 48 a 49 tohto zákona a sú zapísaní v registri súkromných športových pracovníkov na ministerstve.
- (3) Profesionálni športovci môžu pracovať v športe, ak dosiahli vek najmenej 15 rokov a sú zapísaní v registri profesionálnych športovcov na ministerstve.

...

3. Zamestnávanie vrcholových športovcov a odborných pracovníkov vo verejnom sektore

čl. 63 (Účel zamestnania)

- (1) S cieľom podpory a poskytovania systémovej pomoci špičkovému športu a posilnenia štátnych a miestnych komunít môžu byť prijatí vrcholoví športovci a expertní športoví pracovníci... do zamestnania vo verejnom sektore.

⁵ Dostupné online na: <https://pisrs.si/pregledPredpisa?id=ZAKO6853>

(2) *Služobný pomer podľa predchádzajúceho odseku sa uzatvára spôsobom a za podmienok ustanovených predpismi upravujúcimi pracovnoprávne vzťahy, postavenie zamestnancov vo verejnom sektore, polícii, obrane alebo službách v ozbrojených silách Slovinska...*

Ostatné relevantné právne predpisy sú dostupné v slovinčine a sú uvedené na webovej stránke Ministerstva školstva, vedy a športu: [Zakoni v podzakonski predpisi na področju športu](#).

3.2 Štáty so všeobecnou pracovnoprávnou legislatívou

Dánsko

V Dánsku neexistuje samostatná legislatíva pre športovcov a ani základná pracovnoprávna legislatíva neobsahuje špeciálne odkazy na športovcov. Avšak všeobecné pracovné právo zahŕňa aj zamestnávanie v športe. Profesionálni športovci sú zamestnaní individuálne a nevzťahuje sa na nich nijaký špeciálny systém. Len pre zaujímavosť pripájame zákon o elitnom športe ([Lov om eliteidræt](#)) a [informácie](#) k podpore Tímu Dánska pre elitných športovcov. Pripájame tiež základnú [pracovnoprávnú legislatívu](#) v agende ministerstva práce

Fínsko

Fínska legislatíva neobsahuje definíciu pojmu „profesionálny športovec“. [Fínsky olympijský výbor](#) definuje pojem vrcholový šport nasledovne: „Športom na vrcholovej úrovni sa rozumejú aktivity dospelých a mladistvých od 16 do 18 rokov ... s cieľom dosiahnutia úspechov na medzinárodných športových podujatiach a významných súťažiach, ako aj v športe hendikepovaných športovcov s cieľom medzinárodných úspechov.“ Fínsko nemá samostatnú legislatívu týkajúcu sa zamestnávania športovcov. Existuje však [zákon o úrazovom a dôchodkovom poistení športovcov](#).

Príslušný zákon vyžaduje, aby profesionálny športovec, ktorý zarobí viac ako 9600 € (v čase prijatia zákona v roku 2009) za rok alebo za hraciu sezónu športom, mal uzatvorené úrazové a dôchodkové poistenie, ktoré upravuje minimálne krytie. „Pri posudzovaní poistnej povinnosti sa zohľadnia všetky mzdy vyplatené na základe zmlúv za vyššie uvedené obdobie.“ Pre hráčov kolektívnych športov uzatvára poistenie strana, ktorá vypláca mzdu, teda v praxi klub, ale pre športovcov je poistenie ako také dobrovoľné. Toto poistenie kryje okrem iného finančnú podporu v prípade úrazu aj vo forme úrazovej renty. Zabezpečenie v starobe je dané prostredníctvom starobného dôchodku, ktorý sa vypláca odo dňa, keď športovec dovŕši 65 rokov.

Základnými pracovnými predpismi vo Fínsku sú zákon o pracovných zmluvách (55/2001) a zákon o pracovnom čase (872/2019). Charakteristika pracovnej zmluvy spočíva v tom, že jedna osoba (zamestnanec) vykonáva prácu pre inú osobu (zamestnávateľa) pod jeho dohľadom a vedením. Ak sú tieto požiadavky splnené, pracovné predpisy stanovujú minimálnu úroveň podmienok zamestnávania. Keďže požiadavka na vykonávanie práce pod dohľadom zamestnávateľa zvyčajne vo vzťahoch s klubmi, trénermi či športovými združeniami nie je naplnená, **jednotliví športovci sa zvyčajne nepovažujú za zamestnancov**. Na základe viacerých súdnych rozhodnutí sa však ukázalo, že **hráči tímových športov, keď dostávajú odmenu za svoje výkony, sa považujú za zamestnancov príslušných klubov**.

Pracovné zmluvy **na dobu určitú** sú povolené len z osobitných dôvodov týkajúcich sa povahy zamestnania. Športovci sú povinní snažiť sa o najlepšie výkony a ich kariérne vrcholy trvajú relatívne krátky čas. Použitie pevných termínov viazaných napríklad na ligové sezóny sa teda považuje za opodstatnené.

Podľa zákona o pracovných zmluvách sa zamestnancovi za vykonanú prácu vypláca primeraná, bežná odmena. Ochrana platov je v agende odborárov vo forme kolektívneho vyjednávania. Jednotliví športovci sú zvyčajne zdaňovaní podľa zákona o dani z príjmov (1535/1992). Športovci však môžu konsolidovať časť svojich príjmov zo športu v špeciálnych fondoch spravovaných športovými zväzmi.

Športovci sú často na základe dohody viazaní predpismi medzinárodných športových riadiacich orgánov a takáto dohoda môže byť aj pracovnou zmluvou. Podmienky, ktoré narúšajú minimálne pracovné podmienky zamestnancov v rozsahu fínskeho pracovného práva, sú však neplatné.⁶

Nemecko

Profesionálni športovci v Nemecku vykonávajú svoju činnosť ako

- 1) samostatne zárobkovo činné osoby (napr. rôzne typy sponzorských zmlúv), najmä individuálni športovci (napr. tenisti), sú samostatnými podnikateľmi;
- 2) zamestnanci na základe pracovnej zmluvy, sú to najmä športovci vykonávajúci kolektívne športy ako zamestnanci klubov alebo športových zväzov; vzťahujú sa na nich všeobecné pracovnoprávne predpisy.

Napr. súťažný poriadok (Spielordnung) Nemeckej futbalovej federácie stanovuje, že profesionálny futbalista musí mať uzatvorenú platnú pracovnú zmluvu so svojím klubom a s Nemeckou futbalovou federáciou. Navyše musí mať každý hráč, ktorý chce uzavrieť pracovnú zmluvu, vystavenú licenciu, ktorá ho oprávňuje na výkon športovej činnosti.

Spolková vláda je zodpovedná za vrcholový šport, spolkové krajiny za šport v školách a za financovanie na štátnej úrovni, obce (s dotáciami od krajín) sú zodpovedné za športové zariadenia.

V Nemecku neexistuje špecifická pracovná legislatíva pre športovcov. Pracovnoprávne vzťahy v športe podliehajú všeobecným pravidlám nemeckého pracovného práva, vrátane nasledujúcich pozoruhodných ustanovení⁷:

⁶ Viac na [Sports-Law-Review-Edition-4.pdf](#), 2019 a nasl.

⁷ Viac na: Tamže

➤ **§ 611 Občianskeho zákonníka (BGB), čl. 1 a 2 základného zákona (GG)**

Zamestnaný športovec má právo hrať a trénovať podľa podmienok svojej pracovnej zmluvy. Degradácia hráča prvého tímu do rezerv alebo do samostatnej tréningovej skupiny je zrejme nezákonná, pokiaľ nie je v zmluve stanovené inak.

➤ **§ 615, veta 3 BGB**

Podľa pravidla o podnikateľskom riziku neočakávané vonkajšie udalosti vedúce k dočasnej neschopnosti plniť pracovnú zmluvu zvyčajne patria do zodpovednosti zamestnávateľa a neposkytujú dôvod na nezaplatenie zamestnanca.

Aktualizácia covid-19

Počas pandémie mali zamestnávateľia možnosť nariadiť svojim zamestnancom vykonávať „krátkodobú“ prácu (Kurzarbeit) za určitých podmienok a schválení Spolkovou agentúrou práce (Bundesagentur für Arbeit). Systém skráteného pracovného času umožňuje zamestnávateľom skrátiť pracovný čas svojich zamestnancov až o 100 % až na 24 mesiacov. Zamestnávateľ tak môže znížiť mzdu zamestnanca až o 100 %. V takom prípade má zamestnanec nárok na náhradu za prácu na kratší pracovný čas až do výšky 67 % svojej stratenej čistej mzdy, ktorú zaplatí Federálna agentúra práce. Tá tiež platí všetky príspevky na sociálne zabezpečenie zamestnanca. ... Pravidlá skráteného pracovného času sa v zásade vzťahujú aj na zmluvy s profesionálnymi hráčmi.

➤ **§ 616 BGB**

Zamestnaný športovec si môže nárokovať svoj plat, aj keď dočasne nie je spôsobilý hrať kvôli zraneniu. Podrobnosti sú uvedené v zákone o nepretržitom odmeňovaní.

➤ **Zákon o spolkových sviatkoch**

Zamestnanecký športovec má právo na najmenej [24 pracovných dní platenej dovolenky](#) počas kalendárneho roka.

➤ **§ 14 a nasl. zákona o práci na kratší pracovný čas a pracovných zmluvách na dobu určitú (TzBfG)**

Zmluvy na dobu určitú sú prípustné len vtedy, ak sú odôvodnené objektívnym dôvodom; v opačnom prípade sú zmluvy na dobu určitú prijateľné len na dva roky. Okrem toho zmluva na dobu určitú nemôže byť obnovená viac ako trikrát. Zmluvy športovcov a trénerov môžu byť na dobu určitú kvôli špecifikám športu, vrátane potreby, aby kluby reštrukturalizovali tím po každej sezóne.

Kontroverzné rozhodnutie Pracovného súdu v Mainzi, že 36-ročný brankár by mal byť natrvalo znovu prijatý do svojho bývalého klubu po tom, čo súd zistil, že špecifickosť športu nepostačuje na odôvodnenie zmluvy na dobu určitú s hráčom, bolo v roku 2016 zrušené v odvolacom konaní a potvrdené Federálnym pracovným súdom v roku 2018. (Takéto odôvodnenie sa nevzťahuje na zamestnanie športového riaditeľa, ktorého úlohy sa podstatne líšia od úloh hráčov a trénerov a kde je potreba pravidelnejšej výmeny zamestnanca obmedzená.)

Opakovane sa vyskytujú praktické ťažkosti pri aplikácii zákonov a iných ústavných princípov v športe, pretože (profesionálny) šport a jeho osobitné okolnosti sú často ťažko zlučiteľné

s právnymi predpismi. Príklady takýchto komplikácií sa vyskytujú obzvlášť v oblasti pracovného práva. Podľa nemeckého právneho systému sú napr. profesionálni futbalisti zamestnancami, a preto podliehajú pokynom svojho klubu ako zamestnávateľa. Zmluvy, ktoré hráči uzatvárajú s klubmi, sú z právneho hľadiska klasifikované ako pracovné zmluvy.

V nemeckom profesionálnom futbale sa v posledných rokoch rozprúdila diskusia o tom, či sú obvyklé hráčske zmluvy na dobu určitú podľa nemeckého (pracovného) práva účinné. Všetky osobitosti futbalového sektora predstavujú špecifika vzťahu, ktoré podľa Spolkového pracovného súdu prevažujú nad záujmom zamestnanca uzavrieť trvalý pracovný pomer.⁸

Nórsko

Pri športovom klube je to klub/predstavenstvo, ktoré prijíma zamestnancov, a teda má formálnu zodpovednosť zamestnávateľa. Množstvo ľudí, ako je obslužný personál či dobrovoľníci, ktorí pracujú pre klub, nespadá do konceptu zamestnanca. Na športový klub ako zamestnávateľa sa vzťahujú právne predpisy platné v danom čase, ktoré upravujú podmienky zamestnávania. Patria sem: zákon o pracovnom prostredí, zákon o dovolenke a zákon o národnom poistení. To znamená, že zamestnanci, teda aj športovci, majú nárok na práva, ktoré im v danom čase vyplývajú z platnej legislatívy.

Tak ako v pracovnom živote všeobecne, aj tu musí klub uzavrieť so zamestnancom pracovnú zmluvu. V zásade si tu zmluvné strany budú môcť slobodne dohodnúť podmienky. V § 14-6 zákona o pracovnom prostredí ([Working Environment Act](#)) sú však stanovené určité minimálne požiadavky na obsah pracovnej zmluvy. V tejto súvislosti stojí za zmienku, že v zákone (§ 14-9) je výnimka z hlavného pravidla o trvalom zamestnaní pre množstvo hráčov v športe. Dočasné zamestnanie v športe bolo teda povolené vo väčšej miere ako v inom pracovnom živote. Športovci však majú rovnaké práva napríklad na pracovné prostredie, pracovný čas, dovolenku, práva v prípade choroby a rodičovskej dovolenky, platia pre nich ustanovenia o nadčasoch a dohody o poistení a dôchodku ako v inom pracovnom živote.

[Nórska centrálna športová organizácia](#) (NISO) zastupuje v úlohe odborového zväzu množstvo športovcov v Nórsku a je [súčasťou](#) Nórskej konfederácie odborových zväzov (LO). Na strane zamestnávateľa sú mnohé kluby zastúpené prostredníctvom [NHO Idrett](#).⁹ Pre športovcov organizovaných v NISO platí *Dohoda medzi NISO a NHO Idrett*. Tá sa formálne považuje za

⁸ Pozri napr. na: <https://www.bundesarbeitsgericht.de/entscheidung/7-azr-312-16/>; [Befristung des Arbeitsvertrags eines Lizenzspielers der Fußball-Bundesliga - Das Bundesarbeitsgericht](#)

⁹ NHO Idrett je nórske združenie zamestnávateľov, ktoré je súčasťou Abelia. Cieľom združenia podľa [stanov](#) je profesionalizovať viaceré športové organizácie prostredníctvom posilnenia kompetencií zamestnávateľa a dobrých členských služieb. Pri vyrovnávaní miezd a uzatváraní dohôd je NHO Idrett kľúčovým náprotivkom NISO.

kolektívnu zmluvu a upravuje napr. prestupy pre odborníkov z praxe, otázky týkajúce sa pracovného času, vzdelávania, lekárskej starostlivosti, poistenia, dôchodkov atď.¹⁰

Rakúsko

V Rakúsku neexistuje samostatný zákon o športe a na šport sa vzťahujú všeobecné zásady pracovného práva.¹¹ Samostatná [kolektívna zmluva](#) upravujúca pracovný pomer medzi bundesligovými klubmi a hráčmi existuje len v rakúskej spolkovej futbalovej lige.

Podľa rakúskeho práva sa hráčska zmluva vo väčšine prípadov považuje za **pracovnú zmluvu** (najmä v kolektívnych športoch). Športovci (najmä v individuálnych športoch) však môžu vystupovať aj ako **osoby na voľnej nohe** alebo **nezávislí dodávatelia** (teda SZČO) v závislosti od individuálneho vzťahu športovca k športovému zväzu. V praxi pretrváva naďalej spor o to, či majú byť zamestnanci kolektívneho športu kvalifikovaní ako tzv. modré golieri alebo biele golieri. V právnej literatúre je štatút zamestnaných športovcov sporný; v praxi ich však väčšina pracovných zmlúv kvalifikuje ako „robotníkov“.¹²

Rakúski vrcholoví športovci môžu byť počas svojej najúspešnejšej kariéry zamestnaní na Spolkovom ministerstve obrany a športu (v základnej vojenskej službe pre športovcov ako dočasní kariérni vojaci). Ďalšie možnosti zamestnávania sú na Federálnom ministerstve vnútra alebo Federálnom ministerstve financií. Táto forma zamestnania zaručuje záchrannú sieť (mzda, verejné zdravotné poistenie, verejný dôchodkový systém). Rakúsky systém je vo všeobecnosti založený na duálnej kariére (šport na vrcholovej úrovni a škola/tréning/univerzita).

Hráč má zmluvnú povinnosť voči svojmu zamestnávateľovi, zväzu, vykonávať športové služby. Naopak, zväz má zmluvnú povinnosť dostatočne sa starať o športovca (napr. v čase pandémie covid-19 zabezpečiť, aby sa športovec vystavil riziku infekcie). Osobitné práva a povinnosti strán opäť závisia od platných právnych predpisov a konkrétnej štruktúry a znenia hráčskej zmluvy. Športovci vo viacerých športoch zvyčajne podpisujú zmluvy so športovými zväzmi na nadchádzajúcu sezónu (napr. v profesionálnom futbale existujú zmluvy na dobu určitú).

¹⁰ Štúdiá z roku 2009 poukázala na to, že mnohí vrcholoví športovci pracujú a/alebo študujú popri svojich tréningových aktivitách. Mnoho vrcholových športovcov závisí od priamej alebo nepriamej ekonomickej podpory od rodičov a/alebo partnerov. (Anne Fylling Frøyen (2009): *Kombinasjonen toppidrett og annen karriere: Utfordringer for våre beste utøvere.*)

¹¹ Základnú odpoveď poskytl Spolkové ministerstvo umenia, kultúry, verejnej služby a športu; Sekcia II - Šport; Odbor II/ 2 – politické záležitosti, legislatíva v oblasti športu, EÚ a medzinárodné športové záležitosti

¹² Viac pozri *The Sports Law Review*: <https://sv.law/de/wp-content/uploads/2020/12/Austria.pdf> (2020); niektoré informácie vychádzajú tiež z ECPRD z roku 2013.

Kvôli pandémie covid-19 a následnej stagnácii športového sveta bol koniec mnohých sezón športových podujatí odložený. To odhalilo problémy, pretože zmluvy hráčov často obsahujú klauzulu, v ktorej sa uvádza, že ich platnosť vyprší 31. mája alebo 30. júna v závislosti od konca sezóny. Vystáva teda právna otázka, kedy ide o skutočné ukončenie zmluvy (či k dátumu stanovenému v zmluve alebo k skutočnému ukončeniu (odloženej) sezóny). Odpoveď závisí od celkového obsahu zmluvy, pričom sa zohľadnia všetky kolektívne zmluvy medzi združeniami a sociálnymi partnermi alebo dohody medzi združeniami. V zásade možno konštatovať, že sa uprednostňuje priateľské riešenia sporov medzi športovcom a zväzmi a vo väčšine prípadov sa koná v záujme oboch strán.

4 Záver

V našej analýze sme priniesli pohľad na pracovnoprávne postavenie športovcov a športových odborníkov vo vybraných európskych štátoch. Okrem Slovenska sme v tejto sfére podrobnejšie preskúmali Dánsko, Fínsko, Maďarsko, Nemecko, Nórsko, Rakúsko a Slovinsko. Zamerali sme sa na profesionálnych športovcov. Pokúsili sme sa zodpovedať otázky, ako je upravené pracovnoprávne postavenie športovcov a športových odborníkov, najmä či daný štát disponuje špecifickou legislatívou, a aké typy zmlúv sa s príslušnými osobami uzatvárajú.

Samostatný zákon o športe, ktorého súčasťou je aj úprava pracovnoprávneho postavenia športovcov a športových odborníkov, majú okrem Slovenska tiež Maďarsko a Slovinsko. V nich je možné nájsť podrobnosti k pracovným zmluvám (ich formu, náležitosti, minimálny obsah a podobne). Aj v týchto zákonoch však nájdeme odvolávky na všeobecnú legislatívu (najmä na Zákonník práce). V ostatných štátoch upravuje postavenie športovcov všeobecná pracovnoprávna legislatíva. Tá je dominantná najmä v Dánsku, kde sú profesionálni športovci zamestnaní individuálne a nevzťahuje sa na nich nijaký osobitný systém. Vo Fínsku existuje špecifický zákon o úrazovom a dôchodkovom poistení športovcov.

V analyzovaných dátach sme našli podobné možnosti zamestnávania športovcov a športových odborníkov, ako sú stanovené slovenskou legislatívou. V zásade je možné spôsob zamestnávania systémovo rozdeliť na dve hlavné skupiny:

1. **Interná / závislá práca** – na základe zamestnaneckej zmluvy, resp. pracovnoprávneho alebo obdobného zmluvného vzťahu; napr. reprezentanti kolektívnych športov sú často zamestnancami (prevažne príslušných športových klubov či zväzov), na ktorých sa vzťahuje všeobecná pracovná legislatíva.

2. **Externá práca** – samostatne zárobkovo činné osoby – podnikatelia, živnostníci, osoby na voľnej nohe, resp. dodávateľia, ktorí majú spravidla dohodu so športovým klubom/zväzom na vykonávanie určitej športovej činnosti; ide najmä o športovcov v individuálnych športoch; táto forma je častá aj u športových odborníkov.

Pokiaľ ide o typy zmlúv, u zamestnancov sú to vo väčšine prípadov bežné pracovné zmluvy, obvykle (vzhľadom na povahu „práce“) uzatvárané na dobu určitú. Dbá s v nich na zvýšenú ochranu športovcov formou životného či úrazového poistenia. Slovensko má

zakotvenú písomne uzatvorenú zmluvu o profesionálnom vykonávaní športu čiastočne podliehajúcu ustanoveniam Zákonníka práce, zakladajúcu iný pracovnoprávny vzťah.

V externej forme môžu existovať rôzne typy dohôd. V maďarskej legislatíve sme sa stretli so zakotvením dohody o vykonaní práce (resp. typu *komisionárskej zmluvy – megbízási szerződés*) za konkrétnu odmenu, ktorá bude mať v účtovníctve formu mzdy. Vo viacerých štátoch vrátane Slovenska sa tiež spomínajú sponzorské zmluvy. Športovci môžu byť zároveň prijímateľmi rôznych štipendií, grantov, podpôr, dotácií, často priamo zo šťastného rozpočtu.

Vo viacerých štátoch existuje ešte ďalšia forma – zamestnávanie vrcholových športovcov **vo verejnom sektore**. Explicitne v zákone o športe to má uvedené napr. Slovinsko. V Rakúsku i ďalších štátoch môže byť reprezentant o. i. zamestnancom ministerstva obrany či vnútra. Slovenská republika ma zakotvené ustanovenie o vykonávaní športu na základe pracovnoprávneho vzťahu alebo obdobného pracovného vzťahu podľa osobitného predpisu v rezortnom športovom stredisku ako v štátnej rozpočtovej (alebo príspevkovej) organizácii.

Športovci sú často na základe dohody viazaní aj predpismi medzinárodných športových riadiacich orgánov a takáto dohoda môže byť aj pracovnou zmluvou. Jej ustanovenia však musia byť v súlade s domácou legislatívou.

5 Príloha

Zákon [č. 440/2015 Z. z. o športe a o zmene a doplnení niektorých zákonov](#)

v znení neskorších predpisov (účinný od 15. 6. 2022)

DRUHÁ ČASŤ

OSOBY V ŠPORTE

PRVÁ HLAVA

ŠPORTOVEC A ŠPORTOVÝ ODBORNÍK

Športovec

§ 4

(1)

Športovec vykonáva šport ako profesionálny športovec, amatérsky športovec alebo ako neorganizovaný športovec.

(2)

Profesionálny športovec a amatérsky športovec vykonáva šport v športovej organizácii, za ktorú je registrovaný v zdrojovej evidencii.

(3)

Profesionálny športovec vykonáva šport

- a) na základe zmluvy o profesionálnom vykonávaní športu alebo inej zmluvy, ak vykonáva šport pre športovú organizáciu ako samostatne zárobkovo činná osoba podľa písmena c),
- b) na základe pracovnoprávneho vzťahu alebo obdobného pracovného vzťahu podľa osobitného predpisu⁴⁾ v rezortnom športovom stredisku alebo
- c) ako samostatne zárobkovo činná osoba.

(4)

Amatérsky športovec vykonáva šport

- a) na základe zmluvy o amatérskom vykonávaní športu, ak
 1. rozsah vykonávania športu, aj ak spĺňa znaky závislej práce, počas jedného kalendárneho roka nepresahuje osem hodín v týždni, päť dní v mesiaci alebo 30 dní v kalendárnom roku,
 2. zmluva športovca nezaväzuje k účasti na príprave na súťaž alebo
 3. vykonáva šport v rámci jednej súťaže alebo viacerých navzájom súvisiacich súťaží v krátkom časovom období,

- b) na základe zmluvy o príprave talentovaného športovca,
- c) na základe dohody o práci vykonávanej mimo pracovného pomeru alebo
- d) bez zmluvy.

...

Športový odborník

§ 6

(1)

Športovým odborníkom je

- a) tréner a inštruktor športu,
- b) fyzická osoba vykonávajúca odbornú činnosť v športe na základe odbornej spôsobilosti získanej podľa osobitného predpisu,⁶⁾
- c) fyzická osoba vykonávajúca odbornú činnosť v športe na základe odbornej spôsobilosti určenej predpismi športového zväzu,
- d) fyzická osoba vykonávajúca činnosť v športe, na ktorú sa v súlade s pravidlami súťaže a predpismi športového zväzu nevyžaduje odborná spôsobilosť,
- e) kontrolór športovej organizácie (ďalej len „kontrolór“),
- f) funkcionár športovej organizácie,
- g) dopingový komisár.

(2)

Oprávnenie vykonávať činnosť športového odborníka podľa odseku 1 písm. a) až e) vzniká dňom zápisu športového odborníka do registra fyzických osôb v športe.

(3)

Športový odborník podľa odseku 1 písm. a) až d) vykonáva činnosť športového odborníka

- a) ako podnikanie,
- b) na základe zmluvy o výkone činnosti športového odborníka,
- c) na základe pracovnoprávneho vzťahu alebo obdobného pracovného vzťahu,
- d) ako dobrovoľník^{6a)} alebo
- e) bez zmluvy.

§ 35

Zmluva o profesionálnom vykonávaní športu

(1)

Zmluvou o profesionálnom vykonávaní športu sa športovec zaväzuje odplatne vykonávať šport za športovú organizáciu.

(2)

Zmluva o profesionálnom vykonávaní športu musí byť uzatvorená písomne a musí obsahovať podstatné náležitosti podľa odseku 3.

...

§ 36

Mzda a priemerný zárobok

(1)

Mzda športovca vykonávajúceho šport na základe zmluvy o profesionálnom vykonávaní športu sa považuje za mzdu podľa Zákonníka práce.¹⁷⁾ Mzda nesmie byť nižšia ako minimálna mzda podľa osobitného predpisu.¹⁸⁾ Na splatnosť, výplatu mzdy a zrážky zo mzdy sa primerane vzťahujú ustanovenia Zákonníka práce.¹⁹⁾

...

§ 46

Spoločné ustanovenia

(1)

Zmluvný vzťah založený zmluvou o profesionálnom vykonávaní športu sa považuje za iný pracovnoprávny vzťah.²⁵⁾

(2)

Na právne vzťahy pri vykonávaní športu na základe zmluvy o profesionálnom vykonávaní športu sa primerane vzťahujú [§ 27 až 31](#), [§ 40 ods. 3 až 7](#), [§ 64](#), [§ 75 ods. 2 až 4](#), [§ 146 až 150](#), [§ 177 až 181](#), [§ 185 až 188](#), [§ 191 až 198](#), [§ 217 až 222](#), [§ 229 ods. 1 a 2](#), [ods. 5 a 6](#), [§ 230](#), [§ 231](#), [232](#), [§ 238](#) a [239 Zákonníka práce](#).

§ 49a

Zmluva o výkone činnosti športového odborníka

(1)

Zmluvou o výkone činnosti športového odborníka sa športový odborník zaväzuje vykonávať pre športovú organizáciu činnosť športového

odborníka za odmenu v rozsahu najviac 30 hodín týždenne.

(2)

Zmluvu o výkone činnosti športového odborníka je športová organizácia povinná uzatvoriť písomne. V zmluve musí byť dohodnutý druh činnosti v športe, odmena a doba, na ktorú sa uzatvára. Jedno vyhotovenie zmluvy je športová organizácia povinná vydať športovému odborníkovi.

(3)

Zmluva o výkone činnosti športového odborníka sa uzatvára na určitú dobu, najviac na 12 mesiacov. Zmluvu o výkone činnosti športového odborníka možno uzatvoriť aj opakovane.

(7)

Na právne vzťahy pri vykonávaní činnosti športového odborníka podľa zmluvy o výkone činnosti športového odborníka sa primerane vzťahujú ustanovenia [§ 119 ods. 1, šiestej časti](#) a [§ 223 ods. 3 až 5](#), [§ 224](#), [§ 225](#) Zákonníka práce.

(8)

Zmluvný vzťah založený zmluvou o výkone činnosti športového odborníka sa považuje za iný pracovnoprávny vzťah.²⁵⁾

§ 80

Register fyzických osôb v športe

(1)

Do registra fyzických osôb v športe sa zapisujú údaje o fyzických osobách, ktoré vykonávajú športovú činnosť ako

- profesionálny športovec,
- amatérsky športovec,
- športový odborník podľa [§ 6 ods. 1](#).

6 Zdroje

1. Právnická príručka *The Sports Law Review* vo viacerých vydaniach. Online dostupná napr. Gurovits, András (ed.): *The Sports Law Review*. Edition 4. Law Business Research Ltd. (2019): <https://www.nkf.ch/app/uploads/2022/10/Sports-Law-Review-Edition-4.pdf>; Ramoni, Claude – Veuthey Alexandra (eds.): *The Sports Law Review*. Edition 7. Libra Law, 2021.
2. ECPRD (<https://ecprd.secure.europarl.europa.eu/ecprd/public/page/about>; uzavretá databáza, dostupná po prihlásení)
3. CIRCABC. Dostupné online <https://circabc.europa.eu/ui/welcome>
4. *Sportförderung in Deutschland und der EU*. Deutscher Bundestag, 2008. Dostupné online [wd-10-001-08-pdf-data.pdf \(bundestag.de\)](https://www.bundestag.de/DE/100/100100108/pdf-data.pdf)
5. Vyklícký, Robert: *Právní úprava zaměstnávání profesionálních sportovců*. Parlamentní institut PSP ČR, 2004.
6. Zákon č. 440/2015 Z. z. o športe a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov. Dostupný online na: <https://www.slov-lex.sk/ezbierky/pravne-predpisy/SK/ZZ/2015/440/>
7. dokumenty, materiály a webové sídla organizácií a inštitúcií uvedené hypertextovým odkazom v texte

Použité zdroje sú aktuálne k dňu zverejnenia materiálu.